

Utland

Flere rasistangrep

BERLIN: Europa opplevde i fjor en kraftig økning i antall rasistiske angrep, ifølge en rapport. Rasismen er på frammarsj i land som Frankrike, Italia, Belgia og Nederland, opplyste EUs justiskommisær Franco Frattini i går. (NTB-Reuters)

■ **RIKERE SVENSKER:** Børsoppgang, økte boligpriser og økt sparing har gjort svenske husholdninger rikere enn noensinne. Samtidig låner vårt broderfolk stadig mer penger til forbruk, viser tall fra den svenske banken SEB. (NTB-TT)

– Feil vannbistand

OSLO: Millioner av norske og utenlandske bistandskroner sløses bort på fond som fremmer feilslåtte vannprosjekter, og Norges praksis er i strid med regjeringens uttalte mål, mener forfatterne av en fersk rapport. (NTB)

Leder: Torunn Egge Roux. Tlf. 05150. Epost: utland@aftenbladet.no.

Svensk journalist tatt i Vest-Sahara

Marokkanske myndigheter har igjen pågrepet en vestlig journalist som interesserer seg for Vest-Sahara.

Tor Dagfinn Dommersnes tekst

PÅGREPET: Den svenske frilansjournalisten Lars Björk ble mandag kveld anholdt av marokkansk politi i Vest-Saharas hovedstad El Aaiun. Han var i går kveld ikke formelt siktet, men var under flere avhør blitt beskyldt for både «oppfordring til oppføyer», «kontakt med al-Qaida» og «Polisario-sympatier».

DESPERATE: – Dette viser hvor desperate marokkanske myndigheter er blitt, sier lederen for Støttekomiteen for Vest-Sahara, Ronny Hansen, til Aftenbladet. – De har den siste tiden drevet en voldsom sjarmoffensiv overfor utenlandske myndigheter fordi de snart skal legge fram en plan for den framtidige statusen til Vest-Sahara. Derfor arresterer de nå journalister som skriver om protestene fra saharawiene.

Det var under deknningen av en slik demonstrasjon av journalist Lars Björk, som pleier å levere artikler til det svenske telegrambyrået TT, ble arrestert. Björk hadde alle pressepapirer i orden da han ble pågrepet. Både kamera, pass og pressekort er konfiskert, og han har vært i avhør.

KRIG: – Tålmodigheten til folk som sitter i flyktningleirene tar snart slutt, sier Hansen. I verste fall kan det ende med væpnet konflikt igjen, og det er Marokkos regjering som har ansvaret.

Pågripelsen av Lars Björk ble i går tatt opp i EU-parlamentet, og organisasjonen Reportere Uten Grenser (RSF) arbeidet med å skaffe ham advokat.

td.dommersnes@aftenbladet.no

Vest-Sahara

OKKUPERT: Vest-Sahara har vært okkupert av nabolandet Marokko siden 1975.

KRIG: Marokko var i krig med frigjøringsbevegelsen Front Polisario til 1988. En FN-plan fra 1991 for en folkeavstemning i Vest-Sahara ble aldri gjennomført.

FLYKTNINGER: 160.000 saharawier lever i flyktningleirer i nabolandet Algerie.

MINURSO: Siden 1991 har FN vært til stede for å overvåke våpenhvilen mellom Marokko og Polisario. Minurso skulle også ha gjennomført en folkeavstemning om løsrivelse, men dette har fortsatt ikke skjedd.

Nytt våpenkappløp?

Russlands utenriksminister Sergej Lavrov understreker at landet ser med stor bekymring på et amerikansk rakett skjold i Polen og Tsjekkia. Men han avviser et nytt våpenkappløp.

MOSKVA: Mandag sa Polen og Tsjekkia at de er villige til å la USA utplassere deler av sitt rakett skjold på polsk og tsjekkisk jord. Det førte til sterke reaksjoner fra russisk hold. Sjefen for de russiske rakettstyrkene, general Nikolaj Solovtsov, tok i bruk språkbruk fra den kalde krigens dager, og truet med at Russland lett kan begynne å produsere mellomdistanseraketter igjen hvis USA trekker seg fra våpenavtalen som ble inngått i 1987.

Han truet også med å utplassere mellomdistanseraketter i en region som grenser til Polen.

KRASSE UTFALL: Kraftsalvene fra Solovtsov føyer seg inn i rekken av krasse russiske utfall mot USA og Bush-administrasjonen den senere tid. Men utenriksminister Sergej Lavrov understreket i går at Russland ikke vil la seg trekke med i et nytt våpenkappløp, skriver nyhetsbyrået AP.

Så spørs det hvem som har president Vladimir Putins øre: De militære lederne eller mer sindige politikere som Lavrov. Men Putin har selv brukt kaldkrigsretorikk mot USA og anklaget amerikanerne for å oppføre arrogant og enerådende.

RASK REAKSJON: Myndighetene i Polen og Tsjekkia er innstilt på å akseptere tilbudet fra USA om å plassere avskjæringsraketter i siloanlegg på polsk område, mens radaranleggene legges til Tsjekkia.

Reaksjonene fra Russland har ikke latt vente på seg. General Solovtsov sier i klartekst at i det øyeblikk de amerikanske planene blir en realitet, vil russiske raketter ha disse anleggene som sine mål.

Det vil i så fall bli første gang på mange år at Russland programmerer sine raketter mot Nato-mål. Tidligere president Boris Jeltsin understreket tidlig på 1990-tallet at ingen russisk rakett var rettet mot mål i Nato-land.

Tsjekkias utenriksminister Karel Schwarzenberg sier russerne ikke kan klare å true

PROTEST: Ikke alle i Polen og Tsjekkia er begeistret for USAs utplassering av et rakett skjold i de to landene. Dette er fra en demonstrasjon i Warszawa.

Øst-vest-strid om rakett skjold

tsjekkerne til å endre standpunkt.

Men forholdet mellom Kreml og Bush-administrasjonen har surnet betraktelig den senere tid. Nå truer russerne med å trekke seg fra INF-avtalen fra 1987, der USA og Sovjetunionen ble enige om å fjerne en hel klasse atomvåpen – de fryktede mellomdistanserakettene.

USA IRRITERER KREML: De russiske ledere har aldri helt forsonet seg med at Natos østgrense har rykket helt fram til Russlands vestgrense og at tidligere sovjetisk territorium nå er blitt Nato-område.

Det hjelper lite at amerikanske politikere forsøker å berolige russerne ved å understreke at rakett skjoldet i Polen og Tsjekkia ikke er rettet mot Russland, men mot raketter som truer USA og Nato-området fra potensielle «bandittland» som Iran og Nord-Korea.

Kreml har vanskelig med å forstå at USAs sikkerhet skal

trygges ved å utplassere rakettanlegg i Øst-Europa hvis trusselen virkelig kommer fra Øst- og Sør-Asia. Men regjeringene i Praha og Warszawa legger ikke skjul på sine hensikter: De ønsker å trekke USA nærmere inn i forsvaret av sine land.

De amerikanske planene og omfavnelsen fra de tidligere øst-blokklandene har også fått Tysk-

TRUER MED MOTTILTAK: Den russiske generalen Nikolaj Solovtsov.

JA TIL RAKETT SKJOLD: Polens statsminister, Jaroslav Kaczynski.